

Monumente ale Independenței realizate în timpul domniei regelui Carol I

*Ioan Giurcă
Jănică Bordeanu*

Domnia lui Carol I, cea mai longevivă din istoria României, (mai 1866 - octombrie 1914), a fost marcată de evenimente de importanță crucială pentru destinul României, de realizări incontestabile în domeniile politic, economic, social, cultural ș.a.

În perioada lui Carol I, inițial ca domn, apoi ca rege, din 1883, România a fost angajată în două războaie: Războiul de Independență (1877) și cel de al doilea război balcanic (1913), în ambele, la sfârșitul confruntărilor militare țara noastră aflându-se în tabăra învingătorilor. A fost rezultatul unor decizii politice corecte în privința realizării sistemului de alianțe, a unei pregătiri relativ bune a țării și organismului militar pentru război.

Este bine cunoscut și recunoscut, în același timp, că războaiele, campaniile și bătăliile, au generat o efervescență deosebită, încă din antichitate, în privința artei monumentale. Teritoriul multor state este împânzit de un număr impresionant de monumente de artă (biserici, mănăstiri, mausolee, monumente, statui ecvestre și busturi) închinată unor victorii militare, unor comandanți militari, eroilor cunoscuți și necunoscuți, priviți ca indivizi sau în cadrul masei mari a celor care s-au jertfit pe câmpul de luptă.

Până la jumătatea secolului al XIX-lea domniile români care se înscriu în galeria luptătorilor pentru independența, suveranitatea și integritatea țărilor în fruntea cărora s-au aflat, au ridicat în memoria celor care s-au jertfit biserici, unele adevărate monumente de artă, recunoscute pe plan intern și internațional.

Abia începând cu a doua jumătate a secolului al XIX-lea, au apărut primele elemente de artă monumentală, dedicată unor personalități civile și militare, reprezentate de statui și busturi.

Se impune a fi precizat că elementele de artă monumentală dedicate memoriei unor personalități, fapte și evenimente deosebite, au fost realizate în state a căror istorie a fost și este marcată de evenimente de importanță incontestabilă pentru acestea.

Monumentele au fost ridicate, în cea mai mare parte, pentru a

păstra în memoria generațiilor victoriile pe câmpurile de bătălie, în urma cărora statele și-au croit un nou drum în istoria națională și universală.

Războiul de Independență din anii 1877-1878, care a marcat prima implicare a României într-un conflict major dintre două imperii, în același timp proba de foc pentru armata română ale cărei baze moderne fusese puse în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza și căreia domnitorul Carol I i-a acordat atenția cuvenită, plecând de la necesitățile obiective ale țării, cât și datorită formării sale într-un sistem dominat de casta militară.

În Războiul de Independență jertfa armatei române pe câmpul de luptă s-a ridicat la circa 10000 de morți și răniți, conform unui „Tablou nominal al ostașilor morți pe câmpul de luptă și dispăruți în războiul pentru independența țării din 1877-1878”¹.

Evenimentului, victoriilor militare obținute și celor căzuți pe câmpul de luptă, poeți, pictori, scriitori și arhitecți, le-au dedicat parte din creația lor.

Creația artistică dedicată Războiului de Independență și eroilor acestuia, prezentă în muzee, biblioteci, în peisajul așezărilor rurale și urbane, din țară și din Bulgaria, își are originea, cea mai importantă și semnificativă dezvoltare, în timpul domniei lui Carol I.

Problematika recunoașterii eroismului armatei române în Războiul de Independență, a cinstirii memoriei eroilor, a fost ridicată oficial în Parlamentul României în primăvara anului 1879, în ziua de 24 martie, la un an după încetarea ostilităților, printr-o interpelare a primului ministru I. C. Brătianu. În cadrul unei alte ședințe a Camerei Deputaților, Anastasie Stolojan arăta că „Adunarea Deputaților, care a avut fericirea de a reprezenta națiunea în epoca cea mai glorioasă a istoriei contemporane a României, invită pe guvernul cu care a conlucrat în aceste grele dar falnice evenimente, de a pregăti proiectele pentru ridicarea unui monument național intru amintirea luptelor victorioase ale bravei armate române comandată de viteazul ei șef, Majestatea Sa Regală Carol I, pentru independența și ridicarea patriei”².

La aceeași interpelare făcută în cadrul Senatului, răspunsul guvernului și mesajul domnitorului prevedeau că „Atât guvernul, cât și Alteța sa regală, Domnitorul nostru, doresc ca să consfințească memoria luptelor și proclamării independenței”³.

---

¹ Generalul Radu Rosetti, *Garda națională. Scurt istoric. Rostul ei în războiul din 1877-1878*, București, 1943, p.156.

² „Monitorul Oficial”, Adunarea Deputaților, nr.71 din 29 martie 1879, p.2187

³ „Monitorul Oficial”, Senat, nr.82/11 aprilie 1879, p.2116-2117.

În cursul anului 1879 executivul a prezentat un proiect de lege pentru construirea unor ansambluri monumentale, pe locurile de desfășurare a bătăliilor, „spre amintirea celor căzuți în lupta pentru independență și pentru libertatea creștinilor din Orient”⁴.

Ridicarea monumentelor în memoria eroilor români, a căror amplasamente au fost stabilite la Plevna, Rahova și Vidin, pentru care s-a estimat că suma necesară era de 111 850 lei, era menită „să amintească totdeauna vecinilor noștri de peste Dunăre amicia și comunitatea de interese consfințită prin sacrificii comune și sigilate prin sângele nostru și al lor”⁵.

Inițiatorii proiectului de lege au arătat că „Monumentele au să se ridice ca niște cavouri, care să conțină osemintele celor morți. În lăuntru capului, pe zid, vom căuta să punem numele tuturor soldaților care au murit și, din afară, pe monumente să fie numele ofițerilor. Cavoul acela pe care l-am plănuț noi se va putea deschide din timp în timp, spre a se face rugăciunea morților”⁶.

În conformitate cu înțelegerile dintre guvernul român și autoritățile de la Sofia, pe teritoriul Bulgariei au fost ridicate: mausoleele de la Plevna și Grivița și monumentele de la Rahova și Vidin, menite a asigura adunarea osemintelor militarilor căzuți pe câmpul de luptă și a marca pentru eternitate prezența militară românească la sud de Dunăre și participarea la războiul împotriva Imperiului otoman, în urma căreia în anumite condiții, prin Tratatul de la Berlin din 1/13 iulie 1878, s-a recunoscut independența de stat a României și autonomia Bulgariei.

Ideea mausoleelor și monumentelor pe teritoriul Bulgariei a fost corectă, privit din perspectiva recunoștinței pe care viitorul stat de la Sud de Dunăre trebuia să o manifeste față de sprijinul politic și moral pe care guvernul de la București l-a acordat emigranților bulgari, promotori ai mișcării de eliberare națională în frunte cu Gheorghii Stoicov Rakovski, Hristo Botev, Liuben Karavelov, cât și contribuției la înfrângerea armatei otomane și obligarea acesteia de a se retrage la sud de Balcani. Implicarea României în cel de-al doilea război balcanic, în anul 1913, rolul decisiv al armatei române în înfrângerea armatei bulgare, încorporarea Cadrilaterului, în conformitate cu prevederile Păcii de la București din 10/23 august 1913, a fost urmată de manifestări antiromânești, care au

---

⁴ *Apărarea națională și Parlamentul României*, București 1992, p.139.

⁵ „Monitorul Oficial”, Adunarea Deputaților, nr.285719 decembrie 1879, p.8023.

⁶ *Ibidem*, p.8024.

afectat starea monumentelor. Până în anul 1940, când Cadrilaterul a fost cedat Bulgariei, sub presiune străină și în baza Tratatului de la Craiova din 7 septembrie 1940, problema situației monumentelor românești de la sud de Dunăre nu a putut fi abordată și soluționată la un nivel acceptabil pentru partea română.

Acesta a fost și motivul pentru care, în cadrul tratativelor de la Craiova, din august-septembrie 1940, șeful delegației române, Alexandru Cretzianu, a solicitat omologului său, Svetoslav Pomenov, asumarea răspunderii părții bulgare în privința situației monumentelor dedicate ostașilor români căzuți în Războiul pentru Independență. Într-o scrisoare adresată la 7 septembrie 1940 șefului delegației române se arăta că: „În dorința de a păstra amintirea rolului glorios pe care armata română l-a avut în războiul ruso-turc din 1877-1878 care s-a încheiat cu eliberarea Bulgariei, Guvernul bulgar a hotărât să ia asupra sa întreținerea bisericii comemorative române de la Grivița. O pază specială va fi numită de Ministrul de Război, care va avea grijă a organiza la 30 august a fiecărui an, în ziua bătăliei de la Grivița, celebrarea unui serviciu pentru odihna sufletelor românilor morți pe câmpul de onoare. Guvernul bulgar va acorda de asemenea toată atenția sa chestiunii celorlalte monumente ce comemorează participarea armatei române la războiul din 1877-1878”⁷.

Angajamentul părții bulgare în privința păstrării și îngrijirii monumentelor românești a fost formală. Dacă mausoleul și biserica de la Grivița, biserica de la Plevna și monumentul de la Rahova sunt într-o stare acceptabilă, monumentul eroilor români de la 1877 din zona Vidin, la Smârdan, în forma sa inițială a dispărut, fiind distrus în anul 1913 după intrarea trupelor române pe teritoriul Bulgariei. Monumentul ridicat peste osuarul a circa 1000 de ostași morți în luptele din zona Vidin, avea o înălțime de 15 m, era realizat din marmură, având în partea superioară statuia zeiței Victoria, cu o coroană de lauri în mână.

Pe locul monumentului, în anul 1995 ing. Ivan Alexandrov, președintele Asociației Vlahilor din Bulgaria, a ridicat o cruce de fier forjat, înaltă de 2 m.

Situația monumentelor funerare și istorice de pe teritoriul Bulgariei, ne determină să credem în necesitatea unui simbol al participării armatei române la războiul din 1877-1878, care să fie realizat pe teritoriul țării. Credem că cel mai edificator monument l-ar putea constitui

---

⁷ Apud Prof. univ. dr. Aurel Preda-Mătășaru, *Tratatul dintre România și Bulgaria, semnat la Craiova la 7 septembrie 1940, trecut și prezent*, București, 2004, p.332.

realizarea replicii Arcului de Triumf ridicat în București, în toamna anului 1878, pe sub care au defilat trupele române la revenirea în Capitală, la 8 octombrie 1878. Asemănător Arcului de Triumf din București, dedicat eroilor din anii Războiului de întregire (1916-1919), ridicat într-o primă fază în anul 1922, Arcul de Triumf realizat în anul 1878, prin grija primăriei, în actuala piață Victoriei - fost construit din lemn și acoperit cu stucatură. Așa cum îl descria ziarul România liberă din 9 octombrie 1878, „Acest monument improvizat era măreț și va aminti și de aici înainte țării și armatei gloria pentru care a fost ridicat”⁸. Construcția era o arcadă largă care permitea trecerea simultană a 12 șiruri de militari, constituiți în blocuri de paradă.

Deasupra arcadei se afla o statuie a Victoriei înaltă de 4 m, iar în părțile laterale erau dispuse trofee de război. Pe frontispiciul monumentului erau scrise cuvintele: „Apărătorilor Independenței - Orașul București”. O asemenea realizare ar fi necesară în condițiile în care: în istoria statelor lumii ziua independenței este un simbol național, căruia i se acordă o atenție deosebită; în România nu există un monument reprezentativ, închinat tuturor celor care s-au jertfit pentru apărarea Independenței, proclamată la 9/21 mai 1877.

În perioada lui Carol I (1866-1914), atât ca domn, cât și ca rege, suveranul de atunci, și în calitate de cap al oștirii, s-a preocupat, a încurajat și sprijinit realizarea unor monumente dedicate eroilor primului marelui război din istoria modernă a României. În urma documentării realizate am identificat existența pe teritoriul țării a 31 monumente realizate în timpul domniei lui Carol I. (Anexa nr. 1). Cum era și firesc, monumentele au fost realizate în teritoriul de atunci al țării, atât în mediul urban cât și rural, în garnizoanele de dislocare la pace a unităților militare, pe locurile de dispunere a unor subunități pe malul Dunării (Calafat).

În București statuile lui Carol Davila, realizate în anul 1903 de către Carol Storck și Constantin Brâncuși, prima aflată în fața Facultății de Medicină din București, cealaltă în incinta Spitalului Militar Central, constituie ansambluri arhitecturale valoroase, cu o dispunere care le scoate în mare parte dintr-un eventual circuit de vizitare.

Bustul generalului Alexandru Cernat, realizat de către sculptorul Ion Georgescu în anul 1894, se află dispus în fața unei clădiri care a fost sediul Arsenalului Armatei și a Școlii Superioare de Război, pentru ca în

---

⁸ Apud Col. dr. Florian Tucă, Mircea Cociu, *Monumente ale anilor de luptă și jertfa*, București, 1983, p. 96-97.

prezent, frumosul și mărețul monument să troneze în fața Direcției Naționale Anticorupție. Avem de a face cu un caz clasic, nedorit, în care între destinația actuală a clădirii și semnificația monumentului din fața acesteia există o discordanță flagrantă.

Pentru un neavizat s-au un hâtru, generalul Alexandru Cernat poate să devină dintr-un luptător pentru independența țării și un devotat al lui Carol I, o figură marcantă în lupta anticorupției.

Singurul monument din București dedicat eroilor pentru războiul de independență aparține sculptorului Oscar Han, aflat la începuturile creației sale artistice. Dedicat celor 33 de militari din Regimentul 21 infanterie „Ilfov” (fost 4 de linie), a fost definitivat în anul 1916, după moartea regelui Carol I, fiind realizat din inițiativa și cu sprijinul comandantului de atunci al regimentului, colonelul adjutant Grigore Berindei. Dispunerea sa într-un colț al curții actualului Muzeu Militar Național, puțin vizibilă, nu atrage atenția trecătorilor, monumentul fiind o necunoscută pentru marea majoritate a bucureștenilor.

La Ploiești, în Piața Gării de Sud, într-o zonă intens circulată, vizibil din diferite unghiuri și de la distanțe apreciabile pentru un oraș, tronează cel mai impozant monument din țară, dedicat eroilor din războiul pentru independență. Cunoscut sub numele de „Monumentul Vânătorilor”, creație a sculptorului George Vasilescu, a fost inaugurat la 30 septembrie/12 octombrie 1897, în cadrul unei ceremonii fastuoase. Participant la ceremonie, regele Carol I, în calitatea sa de comandant suprem al armatei, a spus, între altele: „În numele armatei, aduc călduroasele mele mulțumiri orășenilor din Ploiești, căci au luat inițiativa de a ridica un monument ca semn de recunoștință pentru bravii fii ai județului Prahova, căzuți pe câmpul de onoare. Mândru sunt că am fost în fruntea acestor viteji, care au închinat viața lor pentru neatârnamarea țării și mărirea României”⁹. Cu o înălțime de 11 metri, realizat din granit și bronz, cuprinde patru statui, ronde-bosse, un obelisc în vârful căruia se află un vultur cu aripi întinse, ținând în cioc un drapel. Monumentul, dedicat eroilor de la Grivița, a fost în mare parte distrus în urma bombardamentelor aviației anglo-americane în anul 1944, fiind adus la forma actuală în urma lucrărilor de restaurare de către sculptorul Ion Th. Vidali.

Restaurarea monumentului în anul 1954, gest de apreciat pentru autoritățile de atunci, a prilejuit montarea unei plăci cu o inscripție,

---

⁹ Apud *Jertfele prahovenilor. Monumentele recunoștinței*, Ploiești, 2001, p.19.

politizată și cu un conținut fals, din punct de vedere istoric, care diminuează valoarea sa inițială: „...El a fost restaurat în 1954 și inaugurat la 23 august cu prilejul celei de-a X-a aniversare a insurecției armate, organizată și condusă de Partidul Comunist Român”¹⁰. Aducerea completă a monumentului în starea inițială, ar fi un gest reparatoriu, pentru inițiatorii și realizatorii proiectului, o repunere în drept a adevărului în legătură cu forma, structura și conținutul înscrierilor la data inaugurării. „Monumentul eroilor din războiul pentru independență” din Tulcea, a cărui inaugurare a avut loc la 2 mai 1904, recunoscut sub denumirea de „Monumentul de pe Colnicul Horei”, iar înălțimea este numită de localnici Dealul Monument, a fost ridicat prin contribuția bănească a cetățenilor din localitate și este opera sculptorului George Vasilescu. Obeliscul, înalt de 22 m, împreună cu înălțimea pe care a fost realizat, domină întreaga vale a Dunării, asigurând o foarte bună vizibilitate în toate direcțiile.

Valoarea artistică a monumentului este dată de cele două elemente de sculptură, un dorobanț echipat de luptă și un vultur cu aripile întinse. Elementele sculpturale au fost turnate în bronz la Veneția și montate la baza obeliscului prin grija sculptorului George Vasilescu. Monumentul a fost distrus în întregime de către armata bulgară în anul 1916, iar pe locul său a fost dispusă o baterie de artilerie, care bătea cu foc malul de nord al Dunării până la Ismail.

În anul 1932, prin Societatea „Cultul Eroilor”, monumentul a fost refăcut parțial, readucerea la forma inițială realizându-se abia în anul 1977, cu prilejul centenarului cuceririi independenței de stat. Dacă monumentul din Ploiești este maiestos prin dezvoltarea sa armonioasă pe orizontală și verticală, dispus într-un mediu urban intens circulat, cel din Tulcea este de-a dreptul impresionant prin componenta sa verticală. Dispunerea sa pe o înălțime care domină orașul, zona adiacentă de uscat și apă, situarea la marginea de est a orașului îl face mai greu accesibil, deși până în apropiere există un drum de acces auto. Rezonanța istorică a monumentului rezidă și din situarea sa în spațiul fostei cetăți antice Aegyssus, cât și în apropierea Muzeului de Arheologie.

Calafatul, localitate care a jucat un rol important în istoria Războiului de Independență, dispune de patru monumente dedicate evenimentelor din anii 1877-1878. Primul monument a fost inaugurat în anul 1886, este creație a lui Pavelescu - Dino, se prezintă sub forma unui obelisc, înalt de 2 m, realizat din piatră albă, așezat pe un pedestal din

---

¹⁰ *Ibidem*, p. 26.

piatră roșiatică. Obeliscul este flancat de două tunuri orientate spre Vidin. În forma sa inițială, obeliscul avea în vârf un proiectil de artilerie tras de armata otomană, pe care se afla un vultur cu aripile întinse. Această parte a monumentului a fost ridicată de către trupele germane de ocupație în anul 1917.

Cel de-al doilea monument, ridicat pe locul numit „La fântânița”, a fost dezvelit în anul 1910. Obeliscul este înalt de 2,50 m având la bază un postament de beton, iar în vârf o sferă de bronz în care este înfipt un mic drapel din metal. Monumentul a fost ridicat din inițiativa și cu sprijinul primului ministru I.I.C. Brătianu. Ambele monumente se află pe locul unde în primăvara anului 1877 au fost instalate bateriile „Carol” și „Mircea”, care au răspuns cu foc bombardamentului artileriei otomane.

La 21 martie 1913, la Craiova, în Parcul „Bibescu” a fost inaugurat „Monumentul Independenței” creație a sculptorului Dumitru Pavelescu-Dino, considerat pe bună dreptate unul dintre cele mai valoroase realizări artistice dedicate evenimentului de la 1877, realizat la inițiativa generalului P. Gigurtu, cu sprijinul generalului Dumitru Cottescu, comandantul Corpului 1 armată. Monumentul pentru a cărui realizare au fost folosite 13 tone de bronz, 45 tone de piatră și 300 tone de beton, era format dintr-un pedestal în două trepte pe care erau așezate două tunuri cu servanți și comandantul bateriei, dominate de un soclu și statuia regelui Carol I, având o înălțime de 3,60 m.

Monumentul nu era unul strict dedicat regelui Carol I, o lucrare care să cultive cultul personalității, ci un simbol reprezentativ pentru ierarhia militară. Alături de capul oștirii în ansamblul monumental erau materializate figurile generalului Alexandru Cernat - fost ministru de război, maiorului Iacob Lahovari, căpitanului Alexandru Zănescu și a patru servanți. Trei basoreliefuri realizate în bronz, reprezentau: momentul proclamării independenței - având ca figură centrală pe I.C. Brătianu, lupta de la Smârdan și cea de la Rahova. Monumentul a rezistat ocupației germane în anii primului război mondial și celei sovietice din anii 1944-1945, fiind o mândrie a Craiovei și locuitorilor ei.

După ce timp de 35 de ani a fost piesa centrală a actualului parc N. Romanescu, la inițiativa ministrului artelor și instrucțiunii publice și cu acordul primarului Craiovei - Ștefan Dina, între 19 august și 19 septembrie 1948 Monumentul Independenței a fost demolat, iar piesele din bronz au fost topite la Uzina Brătășanu. Justificarea demolării monumentului a fost aceea că era necorespunzător din punct de vedere politic și că avea o relativă valoare artistică.

Din fericire, astăzi se păstrează, în original, macheta din bronz a Monumentului Independenței. Demersurile din perioada post decembristă privind refacerea monumentului au rămas fără rezultat. Guvernanți, oameni politici, membri ai Casei Regale și-au afirmat sprijinul pentru această inițiativă. Până în prezent totul a rămas în stadiul de luare la cunoștință, promisiuni, angajamente verbale, a căror materializare se lasă așteptată.

Constatăm că două monumente ale independenței, realizate în timpul domniei lui Carol I au dispărut din peisajul artistic și arhitectural al Bucureștiului și Craiovei.

Arcul de Triumf realizat în 1878 și Monumentul Independenței din anul 1913 sunt două lucrări de artă monumentală cu valoare și semnificație istorică care ar trebui să reapară în peisajul urbanistic al celor două orașe ale țării.

Apreciem că singurele în măsură să inițieze aceste două obiective sunt Primăria Capitalei și Primăria Craiovei.

Suntem convinși că unei asemenea inițiative iar răspunde un segment important al populației celor două orașe, inclusiv persoane fizice și juridice cu importante disponibilități financiare, sensibile la frumos și la acte care să-i aducă în centrul atenției opiniei publice.

Succinta evocare a problematicii monumentelor independenței realizate în timpul domniei lui Carol I, ne determină să aducem în atenție necesitatea preocupării factorilor responsabili pentru păstrarea și întreținerea acestora, scoaterea lor în evidență în cadrul peisajului urbanistic, semnalizarea prezenței acestora în documentația scrisă, vizuală și electronică despre localitățile țării.

Monumentele independenței realizate din timpul domniei lui Carol I până în prezent, alături de cele dedicate altor evenimente sau personalități istorice, culturale și artistice, trebuie să rămână element de patrimoniu național și local, o mărturie a activității cetățenilor români pe toate planurile, cât și o evidențiere a capacității creatoare a arhitecților și sculptorilor noștri în diferite perioade istorice, indiferent de regimurile politice care s-au succedat în epoca modernă și contemporan

ANEXĂ

Nr. crt.	Localitatea	Județul	Anul realizării	Autorul (sculptor, arhitect)	Prezentare	La inițiativa cui s-a realizat	Cu sprijinul cui s-a realizat
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Azuga	Prahova	5 septembrie 1905	Monumentul eroilor din războiul pentru independență	Bază în două trepte și o coloană având în partea I superioară un vultur din bronz cu aripi întinse, înălțime - 4,5 m. Pe o placă de marmură este înscris „ <i>Pentru amintirea și spre veșnica laudă, Companiei 8 de dorobanți Prahova, care a luat parte la războiul de independență și îndelosebi vitejilor Dică N. Nicolae, Mustață Vasile, Tică Mihail, Ji comunei Predeal, care au căzut în luptă pentru neamărmarea țării și mărirea neamului românesc</i> ”	Obștea locuitorilor	Primăria comunei Predeal, Școala din Azuga, Banca Sinaia
2	Sat Baratea Com. Bârgăoani	Neamț	1913	Obeliscul dedicat eroilor din războiul pentru independență	Postament din beton, în mai multe trepte, o coloană 1 obelisc, înaltă de 4 m. Pe fațadă un ostaș român, echipat de luptă, pictat în culori vii, și numele a 7 militari din localitate, căzuți la datorie. Inscripție „ <i>In amintirea vitejilor din comuna Bârgăoani morți pentru țară în războiul din 1877-1878.</i> ”	Cetățenilor comunei	-
3			13 octombrie 1903	Statuia generalului medic Carol Davila - Carol Storek	Bronz, înaltă de 2 m. Piedestralul înalt de 3,5 m, masiv, realizat în stil neoclasic, din granit negru.	Spitalul oștrii din Mihai Vodă, Școala Națională de j Medicină și Farmacie, Școala Veterinară, Serviciul Sanitar al Armatei s. a.	
4		București	1912	Bustul monumental al generalului medic Carol Davila - Constantin Brâncuși	În incinta Spitalului Militar Central, bronz, înalt de 0,70 m, așezat pe un soclu din piatră de 1,5 m. Sculptura a fost realizată în anul 1903.	Ofițeri sanitari	
6	Calafăt* * Calafătul mai are încă două monumente	Dolj	1874	Bustul monumental al generalului Alexandru Cernat - Ion Georgescu	Bronz, înalt de 0,90 m, pe un piedestral de 1,60 m. Pe o panoplie bogat ornamentată este înscris „ <i>Generalului de divizie Alexandru Cernat. Născut la 17 noiembrie 1839, decedat la 8 decembrie 1894</i> ”	Ofițerilor din armata română, participanți la Războiul pentru independență	
7	Calafătul mai are încă două monumente - monumentul lui Cobuz 1923 - monumentul independenței 1980		1886	Monumentul războiului pentru independență Ion Pavelescu-Binco	Pe locul unde a fost amplasată Bateria „Carol”, obelisc de 2 m, din piatră albă, flancat de două tunuri, orientate spre Vidin. Inscripție „ <i>In amintirea bombardării Vidinului, în 26 aprilie 1877</i> ”	-	-
			1910	Obeliscul dedicat eroilor din războiul pentru independență	Pe locul unde a fost amplasată Bateria „Mireca”, obelisc de 2,50 m, la partea superioară o sferă din bronz în care este înfrupt un mic steag din bronz	-	-

Monumente ale Independenței realizate în timpul domniei regelui Carol I

8	Ciorogârla	Giurgiu	-	Monument dedicat căpitanului Walter Mărăcineanu	Piatră simplă „Rădicat acest monument în memoria căpitanului N-W Mărăcineanu după dorința mamei lui”	Mamei	
9	Cislău	Buzău	24 iulie 1911	Monumentul eroilor pentru războiul de independență - Frederic Storek	Cunoscut sub denumirea „ <i>Monumentul eroului Necușu</i> ” este realizat din blocuri mari de piatră, având statuia unui dorobanț - simbol al onoarei și vitejei ostășești, cu inscripția „ <i>Luptătorilor din ținutul Buzăului, morți vitejește pentru independență României în anii 1877-1878. Cetățenii ținutului Buzăului adănc recunoscători</i> ”	Comitet de inițiativă	Locuitorii ținutului Buzău
10	Ciuperceii Noi	Dolj	1912	Monumentul eroilor din războiul de independență	Sochla de plan pătrat, cu obelisc din beton, cu o terminație sferică: „ <i>In memoria furtivului succes de la 7 noiembrie 1877 când bateria „Perseverenta” a scufundat monitorul tur „Podgorița”, remorcherul „Socrate” și două șleपुरi la Chiftele</i> ”	Ofițeri escadrilei de Dunăre	25 de ani de la Războiul de independență
11	Câmpulung	Argeș	1897	Bustul monumental al maiorului Dimitrie Giurescu - Dimitrie Demetrescu Mircea; - Arhitect Alexandru Săvulescu	Bronz în manieră clasică „ <i>In memoria maiorului D. Giurescu ... mort împreună cu locotenentul Pavel Bordeanu și 3 grade inferioare, fi ai Muscelului</i> ”	-	-
12	Craiova	Olt	1900	Monumentul eroilor din războiul pentru independență - Oscar Spathe	Pe un soclu de plan pătrat, statuia ronde-bosse a unui dorobanț în ținută de campanie	-	Arsenalul armatei
13	Dorohoi	Botoșani	1914	Bustul monumental al căpitanului Nicolae Walter Mărăcineanu - Horia Miculescu	Bronz, 0,30 m, cu inscripția „ <i>Walter Mărăcineanu, Grivița, 30 august, 1877</i> ”	-	-

14	Dumbrăveni	Suceava	1913	Monumentul din războiul pentru independență - A. Pelegriș	Postament în plan pătrat. Obelisc	Cetățenii comunei Dumbrăveni
15	Jilava	Ilfov	1908	Monumentul eroilor din războiul pentru independență	Soclu, plan pătrat, cu o coloană obeliscoidală de 1,90 m	Plutonierii din Regimentul 4, Ilfov, nr. 21
16	Mărășești	Vrancea	17 mai 1909	Monumentul eroilor din războiul pentru independență	Postament din beton, coloană sub formă de obelisc, având în partea superioară un glob de piatră pe care este așezat un vultur de bronz cu aripi întinse	-
17	Moinești	Bacău	1908	Monumentul eroilor din războiul pentru independență	Așezat în parcul orașului pe un postament din beton se înalță o coloană din piatră albă, având în partea superioară un vultur cu aripi întinse	Cetățenilor din localitate Moinești
18	Păunești	Vrancea	21 iunie 1909	Monumentul eroilor din războiul pentru independență	Coloană de beton fixată pe un pedestral, înalt de 3,50 m, cu un vultur din bronz, cu aripi întinse	Cetățenilor din localitate
19	Pitești	Argeș	1907	Monumentul independenței Sculptor Ion Vasilescu	Înalt de 2 m, este format dintr-un soclu și o coloană prismatică având în vârf un vultur din bronz, cu aripi întinse	Militarilor Regimentului 4 Dorobanți
20	Ploiești	Prahova	12 octombrie 1897	Monumentul vânătorilor - sculptor George Vasilescu	Plan pătrat în trei trepte, pedestral sub formă de prismă, în vârf un vultur din bronz, înalță în cioc un drapel. Este străjuit de patru lupțatori, ale căror statui sunt fixate la colurile pedestralului	Comitet local Primăriei orașului Ploiești
21	Rucăr	Argeș	1912	Monumentul eroilor din războiul pentru independență	Realizat din piatră de Albești, înalt de 3,40 m, este format dintr-un pedestral, o coloană cilindrică, având în vârf un vultur din bronz cu aripi întinse	Cetățenilor din localitate Contribuție publică
22	Sasut	Bacău	1910	Monumentul eroilor din războiul pentru independență	Pedestral din beton, paralelipipedic, obelisc din piatră albă, o sferă pe care este fixat un vultur cu aripi întinse	Cetățenilor localității
23	Suraia	Vrancea	1909	Monumentul eroilor din războiul pentru independență Arhitect Troni	Postament pătrat, obelisc din beton înalt de 3,60 m, are în partea superioară un vultur din bronz cu aripi întinse	Cetățenilor localității

Monumente ale Independenței realizate în timpul domniei regelui Carol I

24	Șuțești	Brăila	1910	Monumentul eroilor din războiul pentru independență	Postament în plan pătrat, obelisc, înalt de 3,90 m, realizate din beton mozaicat	Cetățenilor comunei Șuțești	Cetățenilor comunei Șuțești
25	Târgoviște	Dâmbovița	1905	Monumentul eroilor din războiul pentru independență	O coloană din piatră cu inscripția „ <i>Regimentul III Dâmbovița nr. 22. Ostași morți pentru neclătinare în războiul din 1877-1878 din Regimentul 3 linie</i> ”. Sunt înscrise numele a 44 de eroi. Forma inițială a monumentului a fost modificată în anul 1977	Comitet cu inițiativă	Autoritățile orașului
26	Tulcea	Tulcea	2 mai 1904	Monumentul eroilor din războiul pentru independență George Vasilescu	Soclu pătrat din piatră în două trepte, pedestral, obelisc înalt de 2,2 m. La baza obeliscului se află statuia unui dorobanț și un vultur cu aripile întinse	Comitet de inițiativă	Cetățenilor localității Tulcea
27	Turnu Măgurele	Teleorman	28 octombrie 1907	Monumentul eroilor din războiul pentru independență Sculptori: - Raflaclo, - Romanelli, - George Bobac	Piedestal din beton, statuia din bronz a unui dorobanț. Pe laturile pedestralului sunt fixate basorelieful care redau scene de luptă. Monumentul este străjuit de două tunuri.	Comitet local de inițiativă	Cetățenilor orașului
28	Vișina	Dâmbovița	1878	Monumentul eroilor din războiul pentru independență	Realizat din piatră simplă, este format dintr-un postament și un obelisc paralelipipedic. Pe una din laturi se află un basorelief, având ca figură centrală un dorobanț	Autoritățile locale	Cetățenilor comunei
29	Vârteșcoiu	Vrancea	21 mai 1909	Monumentul eroilor pentru independență	Postament pătrat, soclu piramidal, obelisc din marmură albă, înalt de 3,90 m. în vârf are un vultur cu aripile întinse	Comitet de inițiativă condus de Camărescu	Cetățenilor comunei

(Colonel dr. Florian TUCĂ, Mircea COCIU, *Monumente ale anilor de luptă și jertfi*, Editura Militară, București, 1983)

